Hukuk Bölümü 2013/509 E. , 2013/1268 K.

- **DAVACININ TCK'NUN 191/1 MADDESINDEN HÜKÜM GIYMESI NEDENIYLE, 2918 SAYILI KARAYOLLARI TRAFIK KANUNUNUN 41-E MADDESINE ISTINADEN SÜRÜCÜ BELGESININ DAIMI OLARAK IPTAL EDILMESINE ILIŞKIN (TUTANAĞIN) IPTALI VE EL KONULAN SÜRÜCÜ BELGESININ IADESI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, IDARENIN, GÖREV ALANINA ILIŞKIN DÜZENLEME YETKISI KAPSAMINDA İDARİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESININ GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacı : A.N.

Vekili : Av. M. G.

Davalı : İstanbul Emniyet Müd., Eyüp İlçe Emniyet Müd. Trafik Ve Denetleme Büro Amirliği

O L A Y : 1-Kullanmak amacıyla uyuşturucu bulundurmak suçundan dolayı, davacının da sanık olduğu davada; Gaziosmanpaşa 1.Sulh Ceza Mahkemesi: 31.10.2007 gün ve E:2007/182, K:2007/882 sayı ile, sanıklar F.Y. ve (davacı) A.N.'ın subut bulan kullanmak için uyuşturucu madde bulundurmak suçundan suçun işleniş biçimi, suç konusunun önem ve değeri, kastın yoğunluğu, güttüğü amaç göz önüne alınarak eylemlerine uyan 5237 sayılı TCK.nın 191/1 md gereğince takdiren 1 er yıl hapis cezası ile ayrı ayrı cezalandırılmalarına; sanıklar hakkında tedavi ve denetimi serbestlik tedbirinin uygulanmasına; sanıklara TCK 191/3 md. gereğince ehil bir sağlık kuruluşunda rehberlik edecek uzman görevli gözetiminde güvenlik tedbirinin uygulanmasına; uzmanın güvenlik tedbirini uygulaması süresince kişiye uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmasının etki ve sonuçları hakkında bilgilendirilmesi, sorumluluk bilincinin gelişmesine yönelik öğütte bulunması, yol göstermesi, kişinin gelişim ve davranışları hakkında 3'er aylık dönemler halinde rapor düzenlemesine; TCK 191/4 md. gereğince denetim serbestlik tedbirinin tedavinin bitiminden itibaren 1 yıl süre ile devamına; TCK 191/7 md gereğince cezanın tedavi ve denetimde serbestlik tedbirinin gereklerine uymaması halinde infazına; TCK 53/1 maddesindeki bentlerde belirlenen haklardan cezanın infazı tamamlanıncaya kadar yoksun bırakılmasına; adli emanetin 2006/1049 sırasında kayıtlı uyuşturucu maddesinin TCK.54 md gereğince müsaderesine karar verilmiştir.

2-Sürücü belgesi almak için 19.3.2012 tarihinde Eyüp İlçe Emniyet Müdürlüğü Trafik Tescil ve Denetleme Büro Amirliğine başvuran davacıya ait Kahramanmaraş/Merkezden alınma 28/02/1996 tarihli, 61857 sicil sayılı, E sınıfı sürücü belgesi sahibi olduğu görülmüş; UYAP kontrolünde davacının, İstanbul Gaziosmanpaşa 1.Sulh Ceza Mahkemesinden 28/01/2011 tarihinde Uyuşturucu Tedavi veya Denetimli serbestlikten kaydı olması nedeniyle kendi adına sicil kaydı istenmiş, İstanbul Gaziosmanpaşa Cumhuriyet Başsavcılığından alınan adli sicil belgesine göre; 19/03/2012 tarih ve 2012/050916 sayı ile davacının TCK.191/1 md. (Uyuşturucu) ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 41-e maddelerindeki hükümleri giymesi nedeniyle sürücü belgesi daimi olarak iptal edilmiş ve bu duruma ilişkin, davacı ve polis memurlarının imzasıyla, 26.3.2012 tarihli tutanak düzenlenmiştir.

3-Davacı vekili, müvekkili hakkında, Gaziosmanpaşa 1.Sulh Ceza Mahkemesi'nce yapılan yargılama sonucunda 31.10.2007 tarihinde 5237 sayılı TCK'nun 191/1 md. Gereğince takdiren 1 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına ve hakkında tedavi ve denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasına karar verildiğini; aynı Mahkemece TCK'nun 53. Maddesinin 6. fıkrası gereğince müvekkilinin sürücü belgesinin geri alınmasına karar verilebileceği halde, Mahkemece buna gerek görülmediğini, bu konuda bir karar verilmediğini; ancak TCK 53/1 maddesindeki bentlerde belirlenen haklardan cezanın infazı tamamlanıncaya kadar yoksun bırakılmasına karar verilmiş olduğunu; müvekkilinin, hakkında verilen denetimli serbestlik tedbiri gereği üzerine düşen tüm yükümlülüğü 1 yılı aşkın bir süredir harfiyen yerine getirdiğini; h al böyle iken müvekkilinin, sürücü belgesine el konulduğunu ve daimi olarak iptal edildiğini ifade ederek; davalı İdarece, 19.3.2012 tarihinde, E sınıfı sürücü belgesi daimi olarak iptal edilen ve el konulan müvekkiline ait sürücü belgesinin müvekkiline iadesi ile 26.03.2012 tarihli tutanağın iptali istemiyle 29.3.2012 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 3.SULH CEZA MAHKEMESİ:19.4.2012 gün ve Değ.İş No:2012/2669, K:2012/2669 sayı ile, 26/03/2012 tarihli tutanakta 19/03/2012 günü Eyüp ilçe Emniyet müdürlüğü trafik tescil ve büro amirliğince sürücü belgesi almak için müracaat eden itiraz edenin Gaziosmanpaşa 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 28/01/2011 tarihinde uyuşturucu tedavi ve denetimli serbestlikten kaydının olması nedeniyle adli sicil kaydı celp edilerek hakkındaki karar gereğince Karayolları Trafik Kanununun 41/e maddesi gereğince sürücü belgesinin daimi olarak iptal edilmesi karşısında, verilen kararın Gaziosmanpaşa 1. Sulh Ceza Mahkemesinin dosyasındaki karara dayanılarak işlemin tesisi edildiği, kaldı ki tesis edilen işlemin Mahkemelerinin görevi kapsamında da kalmadığının anlaşıldığı gerekçesiyle; Mahkemelerinin görevsizliğine, başvurunun 5326 Sayılı Yasanın 28/1-b maddesi gereğince reddine karar vermiş, bu karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı istekle 6.4.2012 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 8.İDARE MAHKEMESİ: 28.11.2012 gün ve E:2012/564, K: 2012/2454 sayı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 41. Maddesinde sürücü belgesi alabilmek için, Türk Ceza Kanununun 403, 404 üncü maddeleri ile 572/2-3 maddelerinden ikiden fazla ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 28 ve 29 uncu maddeleri, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin 3 üncü ve takip eden fıkralarındaki suçlardan hüküm giymemiş olmaları şartı aranırken, anılan Yasanın Görevli ve Yetkili Mahkeme başlıklı 112.maddesinde ise; 'Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde Yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılır..." kuralının bulunduğu; bu itibarla, 2918 sayılı Yasanın 112; maddesinde, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması ve sayılan diğer konular hariç olmak üzere bu Kanundaki suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde ise Yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağının düzenlenmesi karşısında, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 41. maddesi uyarınca sürücü ehliyetine daimi el koyma niteliğindeki işlemlere karşı açılan davanın görüm ve çözümünün adli yargının görevinde olduğu gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 30.9.2013 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Adli ve idari yargı yerleri

arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı M. BAYHAN ile Danıştay Savcısı M. Ali GÜMÜŞ'ün davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının TCK'nun 191/1 maddesinden hüküm giymesi nedeniyle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 41-e maddesine istinaden Sürücü Belgesinin daimi olarak iptal edilmesine ilişkin işleminin(tutanağın) iptali ve el konulan sürücü belgesinin iadesi istemiyle açılmıştır.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir" denilmiş; Kanunun Beşinci kısmında Sürücü Belgeleri ve Sürücüler başlığı altındaki 36. maddede, motorlu araçların, sürücü belgesi sahibi olmayan kişiler tarafından karayollarında sürülmesi ve sürülmesine izin verilmesinin yasak olduğu, 38. ve 39. maddelerde sürücü belgesi sınıfları ve belgelere ait esasların belirlendiği, İçişleri Bakanlığınca, trafik güvenliği nedeniyle gerekli görüldüğünde değiştirilmesinin zorunlu olduğu, zorunluluğa uymayan sürücülerin araç kullanmaktan men edileceği, bunun usul ve esaslarının Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelikte belirleneceği öngörülmüştür.

Diğer taraftan Yasa'nın, işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan "Sürücü Adaylarında Aranacak Şartlar" başlıklı 41. maddesinde; " Sürücü belgesi alacaklarda aşağıdaki şartlar aranır.

(…)

e) (Değişik bent: 17/10/1996 - 4199/18 md.) hükümlü olmama şartları:

Türk Ceza Kanununun 403, 404 üncü maddeleri ile 572/2-3 maddelerinden ikiden fazla ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 28 ve 29 uncu maddeleri, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin 3 üncü ve takip eden fıkralarındaki suçlardan hüküm giymemiş olmaları,

(…)

Zorunludur." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Yasanın 42. maddesinde sınavlar ve belgelerin verilme esasları; 45.maddesinde, sağlık şartlarında sonradan meydana gelen değişiklikler ile sahte olan, hile ile alınan veya şartlarına uygun olmadan verilen sürücü belgelerinin geri alınacağı belirtilmiş; anılan 45.madde; "Sürücülerin sağlık şartlarında sonradan meydana gelen değişiklikler

Madde 45 – (Değişik: 12/7/2013-6495/19 md.)

Sürücü belgesi sahibi kişide sağlığı bakımından sürücülüğe engel aşikar bir değişikliğin görülmesi ve tespiti hâlinde, trafik görevlilerince sürücü belgesi geri alınarak, kişinin sağlık kuruluşlarında muayenesi istenir. Sağlık şartları bakımından sürücülüğe engel bir hâlinin olmadığı veya mevcut olan bu hâlin daha sonra ortadan kalktığı sağlık raporuyla tespit edildiği takdirde, sürücü belgesi kişiye iade edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir." şeklinde değiştirilmiştir.

Yasanın Adli kovuşturma ve Cezaların Uygulaması başlıklı Dokuzuncu Kısımda düzenlenen 112. maddenin ilk paragrafında da; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki hafif para cezasını veya bu kanundaki hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde Yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağı hükmüne yer verilmiş iken, bu madde; "Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde Yetki

Madde 112 – (Değişik: 12/7/2013-6495/20 md.)

Bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının Yetki lendirildiği hâller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

Bu Kanunun 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı "100 ceza puanını doldurmak" eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler Yetkilidir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinleşmiş mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez.

Askeri araçları süren kişiler ile asker kişilerin bu Kanunda yazılı suçlarla ilgili davalarına da bu mahkemelerde bakılır.

Askeri görev ve hizmetlerin yürütülmesi sırasında askeri araç sürücülerinin asker kişilere karşı işledikleri trafik kazalarıyla ilgili suçlarda 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu hükümleri saklıdır." şeklinde değiştirilmiştir.

Öte yandan, "İşlenen Suçlar Nedeniyle Sürücü Belgelerinin Geri Alınması ve Yerine Getirilmesi" başlığını taşıyan 119. Maddede; "(Değişik fıkra: 17.10.1996 - 4199/38 md.) Sürücü belgeleri, belge alındıktan sonra bu Kanunun 41 inci maddesinin (e) bendinde yazılı suçlardan biri ile mahkumiY. halinde süresiz geri alınır.

Diğer cürümlerden mahkumiY.i halinde, mahkemece ceza süresini geçmemek üzere geçici olarak sürücü belgelerinin geri alınmasına da karar verilebilir.

Geçici olarak sürücü belgesinin geri alınması hürriY.i bağlayıcı ceza hükümlerinin infazından sonra yerine getirilir." denilmiş iken, bu madde de; "İşlenen suçlar nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınması ve yerine getirilmesi:

Madde 119 – (Mülga birinci fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)

Diğer cürümlerden mahkümiY.i halinde, mahkemece ceza süresini geçmemek üzere geçici olarak sürücü belgelerinin geri alınmasına da karar verilebilir.

Geçici olarak sürücü belgesinin geri alınması hürriY.i bağlayıcı ceza hükümlerinin infazından sonra yerine getirilir." şeklinde değiştirilmiştir.

Aynı Yasa'nın Geçici Maddesinin birinci fıkrasında ise; "(Ek: 12/7/2013-6495/23 md.) Sürücü belgesi sınıfları, sürücü belgelerine ait esaslar ve sürücü adaylarında aranacak şartlar yönetmelikte belirleninceye kadar bu Kanunun 38, 39 ve 41 inci maddelerinin değişiklikten önceki halleri uygulanır." hükmüne yer verilmiştir.

Bu düzenlemelere göre; sürücü belgesi alma koşullarından olan, 41.maddedeki suçlardan mahkumiY. halinde, idarece ilgiliye sürücü belgesi verilmeyeceği; 45. madde uyarınca, koşullara uyulmadan verildiği tespit edilen belgenin idarece geri alınacağı; 112. maddede, işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan halinde belirtilen "sulh ceza mahkemesi"nin Yetkili kılındığı davaların, Yasada öngörülen ve ehliyetin süresiz geri alınmasını gerektiren ceza davalarına ilişkin bulunduğu; 119. maddede ehliyetin süresiz geri alınmasının, 41. maddenin (e) bendinde belirtilen ve Türk Ceza Kanununda yer alan suçlardan mahkumiY. halinde söz konusu olduğu; cürümlerden mahkumiY. halinde ise, mahkemece ceza süresini geçmemek üzere sürücü belgesinin geçici olarak geri alınmasına karar verilebileceği açıktır.

İncelenen olayda, sürücü belgesi sahibi olan davacının 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 191. maddesinin birinci fıkrası uyarınca cezalandırıldığı, Mahkeme kararında sürücü belgesine ilişkin hüküm bulunmadığı, davacının sürücü belgesi almak amacıyla idareye başvurması üzerine, TCK'nun 191/1 ve 2981 sayılı KTK'nun 41/e maddesi gerekçe gösterilerek, sürücü belgesinin daimi olarak iptal edildiği; bu işlemin iptali istemiyle de bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda; idarenin, görev alanına ilişkin düzenleme Yetkisi kapsamında olmak üzere tesis ettiği işlem, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen idari işlem niteliğini taşıdığından, bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde sayılan "İdari işlemler hakkında Yetki , şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları" kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle İstanbul 8.İdare Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 8.İdare Mahkemesi'nin 28.11.2012 gün ve E:2012/564, K:2012/2454 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 30.9.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.